

ERC.5 | Jau e la collectividad - concepir la vita e la convivenza

 Cumpetenzas precedentas: NUS.1.1		renviaments FSP - Sanadad ELT.4.1	
1. Las scholaras ed ils scholars san scuvrir, giuditgar e contribuir atgnas resursas.			
<i>Atgnas resursas</i>			
Las scholaras ed ils scholars ...			
3	a	» san contribuir lur experientschas ed interess, describer lur fermezzas e talents e sa preschentar correspondentamain en differentas situaziuns (p.ex. annunzia, nova gruppa). fermezzas, talents, svilup	
	b	» enconuschan pussaivladads dad ir enturn cun situaziuns da tensiun e stress (p.ex. concepziun da las pausas, moviment). recreaziun, detensiun, agids da planisaziun, tecnicas d'emprender	
	c	» enconuschan posts da consultaziun per situaziuns da problems (p.ex. famiglia, scola, sexualitad, mulesta, violenza, toxicomania, povradad) e san consultar quels en cas da basegn. cussegliaziun, terapia, agid a sasez	
	d	» san percepir siemis e bramas, exprimer visiuns davart lur futur e reflectar davart lur realisabladad.	

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.6 2. Las scholaras ed ils scholars san reflectar davart schlattaina e rollas. Schlattaina e rollas Las scholaras ed ils scholars ...		renviaments FSP - Schlattainas ed egualitad	
3	a	» san formular experientschas ed aspectativas areguard schlattaina e cumportament da rolla en la gruppa e discutir quellas cun il respect duì (p.ex. basegns, comunicaziun, egualitad dals dretgs).	
	b	» san analisar preschentaziuns da rollas d'umens e da dunnas sco era da sexualitad en las medias concernent ideals da bellezza ed aspectativas da rolla e contemplar cun egl critic discriminaziuns pervia da la schlattaina e l'orientaziun sexuala.	MI.1.2.h
	c	» enconuschan facturs che favuriseschan discriminaziun ed abus e pondereschan lur agen cumportament. clichés, pregiudizis, dependenza, abus	

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.1.5, NUS.1.6, NUS.10.2

3. Las scholaras ed ils scholars san reflectar davart relaziuns, amur e sexualitad e giuditgar lur responsabladad.

renviaments

FSP - Schlattinas ed
egualitad
NT.7.3*Relaziuns e sexualitad*

ERC.5.3

Las scholaras ed ils scholars ...

3

a	» reflecteschan en lur ambient davart atgnas aspectativas e pretensiuns a relaziuns, amicizias, partenadi e lètq. amicizia, partenadi, lètq	
b	» collian sexualitad cun partenadi, amur, respect, equivalenza ed egualitad dals dretgs e san numnar a moda betg discriminanta orientaziuns sexualas. etero-, omosexualitad	
c	» enconuschan lur dretgs en connex cun sexualitad e respectan ils dretgs dals auters. autodeterminaziun, maiorenitad sexuala, orientaziun sexuala, protecziun cunter dependenza ed abus	
d	» san giuditgar criticamain cumportaments e lur consequenzas en il sector sexualitad. ristgas, abus, maldieuer, pornografia, promiscuitad, prostituziun	

◀ Cumpetenzas precedentas: NUS.10.1

4. Las scholaras ed ils scholars san gidar a concepìr activamain cuminanza.

renviaments

Cuminanza

ERC.5.4

Las scholaras ed ils scholars ...

3

a	» emprendan a far stim da sentiments e basegns, da s'accorscher da tensiuns e da las tegnair or nua che quai è necessari.	
b	» san exprimer renconuschientscha e dar feedbacks cun stima.	
c	» san negoziar e fixar cumpetenzas e s'engaschar cun responsabladad per la communidad (p.ex. incumbensas, uffizis, planisar activitads).	
d	» san analisar ils motivs pussaivels d'influenzas instrumentalistas e sa cunfinar (p.ex. manipulaziun, trends da la moda, squitsch da gruppa, mobing).	

◀ Cumpetenzza precedentta: NUS.7.1, NUS.7.2, NUS.7.4		renviaments	
5.	Las scolaras ed ils scolars san explorar e respectar differentas situaziuns da vita e differentes munds da viver.	FSP - Identitads culturalas e communicaziun interculturala STS.2.2	
Situaziuns da vita e munds da viver Las scolaras ed ils scolars ...			
ERC.5.5			
3	a	» san s'occupar d'umans en differentas situaziuns da vita e differentes munds da viver sco era reflectar davart experientschas, basegns e valurs (p.ex. situaziun professiunala, economica e famigliara; malsogna, impediment, asil, migraziun).	LE2GR.6.A.1.e
	b	» san prender part, co che umans van enturn cun grevas experientschas e dischavantatgs cun surpigliar la perspectiva da tals (p.ex. perdita, impediment, malsogna, fugia, experientschas traumaticas).	
	c	» san - a maun d'exempels - metter istorgias da famiglia en in connex pli vast e ponderar, co che quellas han caracterisà ils commembers da la famiglia (p.ex. svilup economic, midada sociala, fugia, migraziun, educaziun, rolla da la schlattaina, generaziuns, tradiziuns).	
	d	» san analisar ils motivs da pregiudizis, stereotips, aspects da l'inimi e temas (p.ex. medias, interess politics, atgnas experientschas).	LE2GR.6.A.1.c LE3GR.6.A.1.c MI.1.2.h
	e	» san discutir il tractament social e politic cun dissidents e minoritads (p.ex. integraziun, minoritads, nunconformists).	
◀ Cumpetenzza precedentta: NUS.10.1, NUS.10.5		renviaments	
6.	Las scolaras ed ils scolars san formular giavischs, percepìr conflicts e tschertgar soluziuns pussaivlas.	FSP - Politica, democrazia e dretgs umans FSP - Svilup global e pasch	
Conflicts Las scolaras ed ils scolars ...			
ERC.5.6			
3	a	» san far valair agens giavischs e resguardar giavischs dad auters per furmar l'opiniun e per prender decisiuns en gruppas.	
	b	» san declerar e ponderar motivs pussaivels e consequenzas d'agressiun en la vita da mintgadi. ➡ aggressiun	
	c	» enconuschan furmas da discussiun e reglas da communicaziun (p.ex. entrar sin auters, feedback, fatgs nunverbals) e san applitgar talas. ➡ discussiun, discurs da rollas, debatta; reglas da communicaziun	
	d	» san ponderar differentas vias da dumagnar conflicts e distinguer soluziuns fictivas (p.ex. disculpaziun, guntgir, bagatellisar, dictat da la maioritad). ➡ soluziun da conflicts, gutivaziun, mediaziun, votaziun	